V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE
(Impresso come manoscritto)

August, 1951 I, 8 R O M A

R O M Â N I S M U L

..Cu sufletul împărţit între tendinţe atât de antagoniste, Românii au trebuit să ducă o viaţă istorică dintre cele mai grele. Tendinţa spre individualism, care a servit altor popoare pentru a încerca sorţii destinului, lor nu le-a servit la nimic. De pe urma acestei tendinţe Românii s'au ales cu imitaţii ridicole, cu lux şi degradare morală. Vieaţa istorică a poporului român a rămas să se sprijine pe cea de a doua tendinţă: aceea care ţine la un loc, într'o colectivitate mistică, populaţia de jos. Această populaţie a suit singură calvarul secolelor de suferinţă. Flămândă şi goală, pe pământul cel mai bogat al Europei, ea a rămas totuşi credincioasă gliei strămoşeşti. A apărat-o în timp de răsboiu; a muncit-o în timp de pace. În mod primitiv, fiindcă de sus nu-i venea niciun ajutor. De câte ori a fost la marginea prăpastiei, ea a găsit în sine puterea ca să aştepte un viitor mai bun. A sângerat, cum n'a sângerat altă populaţie europeană, dar a rezistat. Tăiată aproape din rădăcini, a crescut la loc. Când, la începutul sec. al XIX-lea, s'a trezit în mijlocul popoarelor Europei conştiinţa naţionalismului, această conştiinţă a găsit cu uşurinţă în colectivismul mistic al populaţiei de jos un fel de prevestire. Cuvântul "neam" are de altminteri în limba românească un înţeles cu mult mai adânc decât cuvântul de "naţiune".

În tot cursul istoriei sale, poporul român a urmat logica eroului din tragediile antice. Singur în contra tuturor, pentru a-şi apăra, după versul lui Eminescu, "sărăcia şi nevoile şi neamul". Probabil că aşa se va urma multă vreme şi pe viitor. Puterea de rezistenţă a Românului stă în propriul lui Românism. Cu cât mai conştient va fi el de acest Românism, cu atât va fi mai cu încredere în cucerirea locului său sub soare. Românismul este chemat să pună capăt antagonismului sufletesc, care a înstrăinat până acum pe Românii din clasele de sus de Românii din clasele de jos. El va înfrâna individualismul celor de sus şi va lumina misticismul celor de jos.

..Este cu putinţă ca instinctul poporului român să fie aşa de orb, precum admiratorii burgheziei noastre doresc să ni-l prezinte? Ca un popor să suie calvarul celor mai grele suferinţe, timp de secole, pentruca la urmă să sfârşească prin a fi încleştat în organizaţia politică pe care i-a impus-o vremelnica stăpânire.. aceasta este o absurditate.

..Românismul nu este fascism, nu este rassism, nu este antisemitism, ci este simplu românism. El răsare din credinţa că pe Români îi leagă laolaltă o realitate adâncă, realitate care îşi are instinctele ei de apărare şi pe care istoria poporului nostru le-a înregistrat în multe rânduri. În decursul secolilor, la prevederea puţin afirmată, uneori chiar inexistentă în conducerea poporului nostru, s'au substituit instinctele de apărare ale realităţii istorice româneşti, care erau în schimb robuste! Românismul este unul dintre aceste instincte. El vine într'un moment de grea cumpănă, cu menirea să ne dea încredere şi energie.

Instinctul realităţii istorice ne-a trezit. Rămâne ca noi să ne susţinem trezirea. Veştmântul spiritual pe care îl va avea Românismul depinde de posibilităţile care zac în noi. Pe măsura acestor posibilităţi, Românismul va avea o ideologie bogată sau săracă, durabilă sau efemeră; şi tot pe măsura acestor posibilităţi el va găsi între noi, cine să-i poarte drapelul. Toate semnele sunt că speranţele ce punem în el nu vor fi înşelate.

C. Rădulescu-Motru

D A N I E. Eu roaba domnului Isus Hristos călugărița Teofana, muma răposatului Mihail Voevoda din Țeara Rumânească, viețuit-am viiața cestii lumi desartă.. și înșelătoare.. și am petrecut lumeaște destul în tot chipul în viiața mea, până ajunșu și la neputința bătrâneațelor meale și la slăbiciunea mea, în sfânta mănăstire în Cozia, la lăcuita sfintei Troițe, și la răpausul reposatului Mircea Voevoda. Și trăiiu de ajunșu de luaiu și sfântul cin călugăresc, derept plângerea păcatelor meale. Aciiș mă ajunse și veastea de săvârșirea zilelor drag fiiului mieu Mihail Voevod și de sărăcia doamnăsa și a coconilor domniei lui prin țărâle streine. Fuiu de plângere și de suspine ziua și noaptea. Dup'aceaia, cu vrearea și cu ajutoriul Domnului din ceriu și cu rugăciunea cinstiților părinți în zi și în noapte, ca plângerea mea și suspinele sărăciei lor de țărâle streine, doar sventa lui din naltul ceriului au auzit și s'au milostivit de i-au scos din țărâle streine în teara de mostenie. Și mai vârtos au cugetat la svânta mănăstire în Cozia pentru bătrâna și jalnica a lor maică.

Și deacă se adunară unii cu alalți, mare plângere și suspini fu între ei de jalea fiiu său Mihail voevod și pentru patima lor ce-au pătimit prin țărâle striine, doamna Stanca și fiiu său Ion Nicola Voevod și fiiesa doamna Floriica. Fu după aceaia întrebare între iale, cine cum au petrecut.

Grăi doamna Stanca: cum am pătit noi, maică, să nu pață nime de ruda noastră. Dară molitva ta, maică, cum ai petrecut? Maica zise: cu mult foc de moartea fiiu mieu și de jalea domniilor voastre, iar de către svânta mănăstire, am har dragului domn din cer, și mulțemesc părinților din svânta mănăstire, c'am avut pace, răpaus și căutare de molitvele lor la nevoia mea. Ziseră domnialor: mulțemim și noi molitvelor lor pentru molitva ta, căci ai avut căutare la ei. Zise maica Teofana: pentru aceaia, featele meale, am făgăduit sventei mănăstiri doao sate din Romanați: Frăsinetul și Studenița, pentru sufletul reposatului Mihail Voevod și pentru sănătatea fiiusău Nicolei voevod, si pentru pomeana noastră și a tot neamului nostru, să fim pomeaniți la toate sventele pomeani, ci și la dumnezeiasca liturghie, în vecie.

Domnia lor ziseră: Noi bucuroase, cum ți le-au dat reposatul Mihail voevod, volnică ești, fie date și de noi și de Nicola voevod și de tot neamul nostru, în vecie, pentru pomeană, ca să aibi molitva ta și de icea înainte milă și căutare până la moarte de molitvele lor.

Teofana(Tudora), muma lui Mihai. 8 Nov. 1602

L I E - C I O C Â R L I E

Verde iasomie
Lie ciocarlie
Ce ți-a venit ție
Să cânți pe câmpie
Singură pustie?
- Mie mi-a venit
De anul trecut
Ca să sbor în vânt

Cuibu l-am făcut
Sub brazdă de plug
Plugari a venit
Și ei n'a știut
Plugu l-a pornit
Cuibu-a răvoit
Cuibu l-a zobit
Ouli a răcit

Puii mi-a murit
Străingară sunt
Ca puiu de cuc.
Verde de năut
Mi-a venit d'un gând
Ca să sbor în vânt
Să caz pe pământ
Ca să mor curând.

C.Rădulescu-Codin (auzită în Pritoeni-Muscel)

TESTAMENT. ..Ultima mea voință: unicul dor al vieții mele e să-mi văd Națiunea mea fericită, pentru care după puteri am și lucrat până acuma, durere fără mult succes, ba tocmai acuma cu întristare văd că speranțele mele și jertfa adusă se prefac în nimica. Nu știu câte zile mai pot avea; un fel de presimțire pare că mi-ar spune, că viitorul este nesigur. Voesc dară și hotărât dispun ce, după moartea mea, toată averea mea mișcătoare și nemișcătoare să treacă în folosul Națiunii, pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi, tare crezând că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile Națiunii mele.

Avram Iancu (Câmpeni, 20 Dec. 1850)

"Ceeace am făcut, toate le-am făcut pentru credința creștinească, văzând cu ce se întâmplă în fiecare zi cu bieții creștini. M'am apucat să ridic această mare greutate cu această țară săracă a noastră, ca să fac un scut al întregii lumi creștine". (Mihai către poloni, Iulie 1595)

"În țara mea aș fi putut să rămân liniștit și sigur, fără nicio teamă, dacă nu m'ar fi chemat credința mea față de creștinătate". (Mihai către Împăratul Rudolf, 1601).

CRIZA MIŞCĂRII LEGIONARE

- Pe marginea cărţii părintelui Palaghiţă -

II

Cerem iertare prietenilor "Vetrei" că în mai multe numere consecutive le răpim câteva pagini de material obişnuit, pentru chestiuni ce nu-i pot interesa pe toţi la fel. Răscolirea unor intimităţi dureroase nici n'ar putea constitui o escesivă plăcere; cunoscând însă oarecum faptele, şi având o publicaţie la îndemână, ne ţinem moralmente obligaţi să ne dăm şi noi părerea - simplă părere, nu sentinţă - despre cele povestite în cartea părintelui Palaghiţă.- pentru a nu deveni, prin tăcerea noastră, complici la falsele interpretări ale celor vizaţi. Şi-apoi o clarificare serioasă poate înlesni orientarea necesară, sigurul punct de plecare pentru redresarea Mişcării ce a reprezentat cândva o luminoasă speranţă pentru atâta lume.

Se poate ca vorba răspicată să nu placă multora, prieteni şi neprieteni: îi rugăm să ne semnaleze numai eventualele noastre erori - şi să ţină seamă că atitudinile partizane n'ar putea în nici-un caz contribui la dizolvarea partidelor din lăuntrul Mişcării.

FORUL LEGIONAR. Am notat în articolul trecut principalele grupe antagoniste din M.L.: cea "mare", sub comandă unică: Horia Sima, şi cea "mică", cu conducere plurală: "Forul Legionar". Deşi părintele "ţine să sublinieze că este şi rămâne în afară de orice grup"(12), nu-i greu de observat simpatia sa specială către acest "for", căruia-i prezintă gradul primit la Viena(15), îi cere eliminarea vinovaţilor(9) şi îi raportează însărcinarea de a scrie Istoria Mişcării(14-15).

Componenţa "Forului" e puţin clară. Nu găsim în toată cartea nici-o listă completă a membrilor săi, nici cine, când şi cu ce criterii l-a format. Din citirea cărţii rezultă apartenenţa sigură la această înaltă instituţie a d-lor Sima,Lefter,Papanace,Iasinschi,Corneliu Georgescu şi Gârneaţă; d-l Pătraşcu nu făcea parte din "For",deşi, comandant legionar ca dd.Iasinschi, Papanace şi Sima, mai fusese şi secretarul general al Mişcării - nu fără ştirea "Forului", desigur(246).

În răspunsul dat d-lui Manoilescu, părintele spune că "Forul" ar fi continuarea "Consiliului Suprem al Legiunii" din vremea Căpitanului, fără să precizeze când şi de ce acel "Consiliu" şi-a schimbat titulatura. Oricum, concluzia logică a acestei afirmaţii este că, dispărut şeful, comanda şi răspunderea reveneau automat "Consiliului", recte "Forului".

Odată cu ultima arestare a Căpitanului, deci cu definitiva sa punere în neputinţă de a mai activa, începe să se afirme, prin dirijarea unor acte îndrăzneţe, un tânăr comandant de provincie: Horia Sima. Cam toţi atribuiau însă iniţiativa acestor acte inspiraţiei lui Codreanu. Nu pentru escepţionala lor.. genialitate, cât pentru imposibilitatea de a concepe orice fel de acţiune fără ordinul lui. Că nu era aşa, prea puţini aveau putinţa să o ştie, şi printre aceştia trebuiau să fie neapărat membrii "Forului". Părintele acuză pe d-l Sima că a provocat cu isprăvile sale, între altele, uciderea Căpitanului, a Nicadorilor şi Decemvirilor şi teribilul măcel de la 22 Septembrie 1939, care a băgat în pământ mai tot statul-major legionar: ing.Clime, Banea, Belgea, Cantacuzino, etc.,etc. Care erau posibilităţile de intervenţie în viaţa Mişcării, în acel period, ale membrilor din "For" indicaţi de autor? D-l Papanace a fost liber, şi în ţară, tot timpul până după uciderea Căpitanului; trece graniţa numai la 27 Februarie 1939, în urma chiar a d-lui Sima, care plecase la 8 Februarie(109). Continuă să fie liber în Germania. Ceilalţi membri au stat, între Paştele şi Crăciunul anului 1939, în lagăre, fiind apoi eliberaţi. Ei bine, din cartea părintelui nu vedem ce atitudine au avut toţi aceştia în acel period tulbure. Ceeace ne face să regretăm încă odată că publicaţia sfinţiei sale nu-i completă.. Am fi fost dornici să ştim protestele, dezavuările, contraordinele, circularile către legionari prin care i-au pus cumva în gardă faţă de aventurile ce se ţeseau în umbră. Căci în public n'a pătruns decât svonul unei călduroase telegrame trimisă din Berlin de d-l Papanace d-lui Sima în momentul când acesta prelua puterea, telegramă în care, cu superlative din cele mai alese, se lăuda bravura şi înţelepciunea "omului predestinat", se mulţumea lui Dumnezeu şi se exprima credinţa într'un viitor de aur al Mişcării - inevitabil cu o conducere aşa de providenţială..

Puţin în urmă, Horia Sima e numit şef al Mişcării, prin decret regal: "Forul"tace, căci situaţia ţării era grea şi din afară ameninţau ruşii(131).

Tot de frica rușil:r, probabil, membrii săi au acceptat ministere și alte demnități, ba au cooptat pe noul șef și'n "For",- lăsând astfel dezorientată biata trupă care gândea încă pe-atunci cam cum gândește astăzi părintele Palaghiță.

Într'adevăr, pare că'n vremea aceea părintele n'ajunsese încă la concluzia că "Horia Sima,de totală rea credință,speculând momentele grele din viața Mișcării,a strâns în jurul său un număr de aderenți personali,cu cari a ținut țara în continui agitații,provocând dispariția multor fruntași legionari și moartea Căpitanului însuși"(4); împrejurarea că un Mircea Dimitriu "în 1939,din cauza atitudinii lui incorecte a fost izolat de grupul legionarilor din Berlin la stăruința însăși a lui Sima"(192) îl făcea cumva să mai creadă în bunele intenții ale acestuia. Poate de-aceea, aflându-se prin '40 la Berlin, și rugat de legionarii de acolo să ducă "o scrisoare de lămurire profesorului Codreanu,precum și altor comandanți din Mișcare,unde li se făcea cunoscut atitudinea suspectă a lui Sima în legătură cu Carol",sfinția sa, vizitând pe profesor, nu-i predă totuș scrisoarea, pentrucă.. era cusută în curea(121),- și se jena desigur să se descingă în fața bătrânului.. Cu oameni mai de seama sa treaba putea să meargă: a doua zi se prezintă deci la d-l Sima, unde erau mai mulți legionari. "Le-am mărturisit cinstit scopul pentru care venisem în țară", povestește părintele, și, "nebănuind nimic, le-am dat scrisorile. Am observat la Sto... un gest de demonică satisfacție și graba în a le băga în buzunar, ... și un zâmbet la Sima"(122). Ba bine că nu!

De notat că părintele nu-i chiar singur în această candidă credulitate. Când Horia Sima e arestat, în vara anului 1940, Dumitru Groza scrie amenințător lui Ghelmegeanu și Moruzoff, cerând eliberarea arestatului(128). Victimă și el ca atâția alții a încrederii manifestate "Comandantului" de către "For", dârzenia rezistenței sale la acceptarea comenzii muncitorilor are puține mărturii, măcar că spirit de inițiativă nu-i lipsea, precum dovedesc tresele ce și-a adaos singur la blazon..

Între timp păcatele d-lui Sima se'nmulțesc: "rebeliune", fugă în Italia, etc. Dar în Septembrie 1944, la Viena, se pare că părintele încă nu știa nimic din toate astea,- măcar că de problema răspunderilor în Mișcare se ocupase chiar din țară(271). Căci notează sfinția sa: "Eram de partea lui Sima și chiar furios sufletește împotriva celor care făceau propagandă pentru d-l Gârneață." Unii caută să-l lămurească, dar părintele e intransigent, privește "foarte rece și neplăcut impresionat că-l atacă pe "comandant". Brigadirii - spune autorul - depuneau sforțări uriașe să atragă grupul cu care venise din țară "de partea lui Sima,ceeace s'a și reușit,spre bucuria mea,care socoteam supunerea și ascultarea față de Sima ca pe cel mai meritos act legionar"(262). Mai apoi vedem pe părintele "necăjit.. că grupul Sima se macina tot mai mult"(275); sfinția sa propune ca "Forul Legionar să-l recunoască pe Sima de șef al Mișcării,iar acesta să se oblige a respecta hotărârile Forului, din care să facă și el parte"(280). Însfârșit, vorbește d-lui Gârneață în termeni elogioși de Horia Sima(295).

Când s'a întâmplat cu părintele minunea de pe drumul Damascului? Sfinția sa spune, la p.12, că "a fost primul care a ridicat în mod public problema liniei spirituale contra alunecării în politicianism,prin predica ținută la Viena la 30 noemvrie 1944"; la Buna Vestire 1945 avea deja gata cartea de care ne ocupăm. De fapt, în raportul ce-o'nsoțește(15), spune că "n... ... publicații despre Legiune în ultimii 13 ani"; dacă adunăm însă ... 13 ani cu 1938, anul ultimelor publicații legionare, ajungem la 1951,- exact anul publicării cărții..

Dar să revenim la "For". Guvernarea legionară se termină cu faimoasa "rebeliune". "Forul", bine'nțeles, nu știe nimic. El se refugiază în Germania și decide o acțiune de destindere în țară pentru liberarea miilor de camarazi din închisori. Știe că faptul nu-i convine lui Horia Sima - și totuș, scriind în țară, d-l Lefter nu găsește mai potrivit purtător al misivei sale decât pe Lică Popovici, "om de încredere al lui Horia Sima"(177).

Alte acte ale "Forului" în refugiu nu's lipsite de aceeași notă veselă. Am uitat să amintim că,în timpul guvernării, profesorul Codreanu decide la un moment dat "o acțiune de lămurire în cadrul Mișcării și o acțiune publică pentru înlăturarea lui Sima". Acesta trimite atunci o comisie la Huși ca să'abuneze pe profesor. Cine făcea parte din ea? Între alții: Constantin Papanace,Vasile Iasinschi,Gh.Dragomir-Jilava(124)! Dar profesorul nu se lasă "dus", el vine la București și ocupă sediul. "Aflând despre aceas-

ta - scrie părintele - unii legionari au încercat să aducă la sediu pe alţi comandanţi legionari,spre a clarifica cele întâmplate. D-l Papanace n'a venit,fiind într'o conferinţă la Ministerul de Finanţe. Iasinschi a răspuns că-i ocupat"(126). Grozavă mai era frica de ruşi!- Acum,în exil,liberaţi de-acest coşmar,caşi de ministere,şi provocaţi din nou prin faimoasa fugă în Italia, membrii "Forului" pot însfârşit constata că "Sima i-a dezamăgit total". Deaceea,întruniţi la 1 Ian.1943, ei alungă pe vinovat dela şefie. Totuş,notează părintele cu îngăduitoarea-i ironie,"în dragostea lor pentru Mişcare ei au mers până acolo încât n'au fost împotriva.. dorinţei lui Sima de a fi urmat de Iasinschi,deşi îşi dădeau seama că nu e deloc indicat". Drăguţ, nu? mai ales că nu erau la prima gentileţă. Se întâmplă însă că Stoicănescu "făcea aspre reproşuri d-lor Iasinschi şi Corneliu Georgescu pentru hotărârea luată la 1 Ian.1943,hotărîre care n'ar fi fost.. în vederile lui Sima"! Şi atunci cei doi au început să se răcească de ceilalţi (245),ba Corneliu Georgescu chiar propune ruperea oficială a grupului.Restului de "For" nu-i rămase decât să constate că "această uluitoare propunere ce vine din partea unui Comandant al Bunei Vestiri,a cărui misiune este tocmai păstrarea liniei Căpitanului şi menţinerea unităţii legionare arată,pe lângă gradul de alterare sufletească ce l-a cauzat trăirea în nefastul anturaj,şi lipsa de răspundere până la cinism.."(247). Deaceea,întrunit "în număr legal",el retrage delegaţia d-lui Iasinschi "pentru atitudine nesinceră şi dăunătoare Mişcării" şi,cum se mai "prăjise" deja odată, n'o mai dă acum la nimeni,ci o ţine pentru el(248-249)! "După acest eveniment - adaogă părintele,fără să precizeze dacă glumeşte - adevărata Legiune păstrătoare a spiritului şi disciplinei Căpitanului a rămas strânsă în jurul Forului Legionar,care a şi început organizarea si trăirea legionară". De unde se desprind două concluzii: că trăirea legionară a membrilor din "For" începe abia în Mai 1944,- când începe şi organizarea "Legiunii Forului". Cum făcea acesta să organizeze nişte legionari ce trăiau în lagăre deosebite şi cu care nu putea comunica, autorul nu ne spune.

În lumina celor povestite, nu-i de mirare că membrii "Forului" veniră la Viena, în Sept.1944, hotărâţi "să ierte încă odată toate prostiile lui Sima şi să facă împăcarea"(276). Dar împăcare nu fu. Căci n'o voi . Horia Sima! Liber de orice sarcini oficiale, "Forul" putea'nsfârşit să-şi dedice toate forţele "organizării Legiunii". Pentrucă greşelile imputate lui H.S. erau în bună parte datorite răului anturaj, ne-am fi aşteptat ca "Forul" să facă o extrem de riguroasă selecţie a adepţilor săi. "Este fapt constatat - spune d-l Papanace - că un conducător se cunoaşte după felul cum îşi recrutează colaboratorii"(165).- Fost-a aşa? După ştiinţa noastră, nu! Caşi dincolo, unde oricine striga "trăiască Sima" era decretat "mare legionar", aici era suficient să fii cu "Forul" pentruca să ţi se uite orice păcate ai fi avut. Oamenii, cari mai făcuseră o tristă experienţă, ar fi vrut însă să vadă pe prăjina noului steag mâini cât mai albe.. "Forului" nu-i mai era permis să se uite la cantitate! Această greşală fundamentală, adaosă la altele la fel de capitale: totala sa absenţă în trecutele răscruci ale Mişcării, plus girul dat şefiei lui Horia Sima, au redus "Forul" la ceeace reprezintă astăzi, anulând poate, pentru generaţia noastră,ultima şansă a Legiunii de a se valorifica cum ar fi meritat în viaţa publică.

Care-i atitudinea "Forului" faţă de cartea părintelui Palaghiţă? Din "Orientările" trimise adepţilor săi vedem că ea "a fost publicată fără ştirea "Forului". Autorul a scris-o din postura unui "simist" desmeticit care a avut tăria sufletească să nu se lase derutat de atenţia cu gradul de "comandant" sau cu cooptarea în cuibul de comandă. Cartea conţine pagini frumoase(cuvântarea de ziua Căpitanului), adevăruri crude,multe lacune şi unele exagerări. Forul n'a considerat-o oportună în actualele împrejurări tragice. Se va citi,reţinându-se partea bună". Deşi cei mai activi răspânditori ai cărţii sunt aderenţi ai "Forului", nu vrem să punem la'ndoială sinceritatea acestor afirmaţii.

Cu aceste rânduri n'am urmărit să micşorăm pe nimeni. Preocuparea a fost alta. Lumea e sătulă de oameni cari "au mereu dreptate",sau"nu greşesc niciodată". Dar un om, oricât de fi de "comandant", tot om rămâne, n'are cum se transforma în înger. El poate deci greşi. Cine însă va avea tăria să-şi recunoască deschis erorile, fără a pierde vremea'n căutare de justificări, se va impune cu siguranţă simpatiei tuturor. Măcar prin cinstea lui sufletească, astfel mai mult decât probată.

Bucur Calangiu

CHENARE PENTRU "ÎNDREPTAR"

§§ De sus de tot, din Empireul propriei suficiențe de semi-traducător (din latinește!) al câtorva Psalmi ebraici, gazetarul Rac. își închipuie că se poate răsti la "Vatra" cu expresii, pe care d-l Sever Pop, competent în materie, în ultimul număr al scaunului de judecată dela München le consideră "caracteristice unei anume părți a poporului nostru, activă mai ales în unele mahalale ale marilor centre urbane". "Caii dela bicicletă", "nu că zic, dar spun", "amicul Rege", "necuviința întinsă cu burta la soare": până la aceste înălțimi astrale se poate ridica, la nevoie, temperatura polemică și dialectică a jurnalistului nostru "Mitică". Umflat prezumțios ca broasca din fabulă, încolăcindu-și coada ca oribilul Minos dantesc din cântul al cincilea al "Infernului", gazetarul Rac. sentențiază și judecă, dă certificate de rea creștere cui nu-l admiră sau pur și simplu nu-i împărtășește gângavele idei. Când ne gândim că, odinioară, în România, persoane prea binevoitoare întrevedeau în redactorul dela "Rânduiala" unul din condeiele, dacă nu excelente, cel puțin decente ale publicisticei vag naționaliste de pe cheiul Dâmboviței, ne vine să credem că avea dreptate bietul Topârceanu când spunea că țara noastră este "eminamente agricolă".

§§ Li s'a năzărit întâi, improvizaților legitimiști dela "Îndreptar", cu o pretinsă admonestare a Regelui: când, fără o considerabilă, excesivă doză de rea credință, oricine, în nota noastră "Alarmă" din numărul 2 al "Vetrei", nu putea vedea decât o îngrijorare sinceră, o rezervă umilă în a ne spune gândul, pe care și alții îl spuseseră și, în termeni mult mai aspri, îl vor mai spune. Că aveam dreptate o dovedește faptul că Maestatea Sa, fie și după ce, la Londra, și-a delectat privirea la spectacolul mult mai înviorător al unor curse de cai neogârjiți ca refugiații români, s'a hotărît însfârșit să coboare pentru câteva minute printre supușii săi aflători azi în Franța. "Noi nu ne permitem să dăm sfat Regelui. <u>Dacă nu altceva, vârsta, care e cam deopotrivă cu a Lui, s'ar opune unei pretenții de îndemn</u>", - scriam. Și excluzând (de dragul ipotezei) reaua credință, nu rămâne decât nerozia să poată interpreta aceste rânduri, cu cele ce urmează și cu toate rezervele implicite în "dacă nu altceva", drept o admonestare a Suveranului. Marele comic italian Petrolini obișnuia să spună că orice om are dreptul să fie prost, cu condiția să nu abuzeze. De ce se abuzează, la Scaunul de judecată dela München, de acest drept?

§§ Dincolo însă de reaua credință sau de excesiva nerozie a autorului, e de remarcat, în nota "Despre admonestarea Regilor", un regret, pe care și alte gazete oficioase sau conformiste au început de câtva timp să-l manifeste: regretul că, în refugiu, Românii au prins gustul libertății: probabil - bănuim noi - fiindcă n'au avut ocazia să guste libertatea, în țară, [illegible]ată. Și atunci "Îndreptarul" se îndoliază nu numai pentru decăderea legii, dar și pentru dispariția "stăpânilor", și indică - drept pilaștri ai "societății românești încheiate, cu dreptarele ei de apreciere" (cine: Gavrilă Marinescu, jandarmii, Moruzof, Carol Lupescu, Armand Călinescu?) - "grija de a nu-ți pierde slujba" și "teama de pierderea situației". Aceasta înseamnă, o recunoaștem, a vorbi clar. Numai că atunci nu mai trebue să ne mirăm dacă propaganda comunistă își găsește, indirect, cei mai prețioși aliați tocmai în acești anacronistici visători de inchiziții, de restaurații imposibile, în acești oameni dispuși, ca să nu-și piardă slujba să-și încovoaie șira spinării (când o au) în fața noilor sau vechilor "stăpâni". Dar atunci, cu această neinvidiabilă vocație de nevertebrate, de ce n'au rămas în țară, să facă pe slugoii Anei Pauker? Noi, ca să se știe, <u>lege vrem: stăpâni, ba!</u>

§§ A mai fost, apoi, spre enervarea pedagogilor de școală nouă dela "Îndreptar", chestiunea Atlasului Lingvistic Român, pe care noi, față de o notă vădit polemică (și agramată) a revistei dela München, ne-am permis să-l revendicăm lui Sextil Pușcariu, "inițiatorul, animatorul și sfătuitorul monumentalei opere", cum oricine poate citi în Introducerea la volumul I al Atlasului, unde se indică în d-l Sever Pop unul din colaboratorii, și nu "autorul principal" al operei. Între timp ne-au mai căzut sub ochi și alte mărturii, care confirmă justețea poziției noastre: bunăoară, în recenzia publicată în Buletinul "Alexandru Philippide" dela Iasi (VII-VIII, 385), filologul Iorgu Iordan, pe atunci om serios și în plinătatea facultăților mintale, elogiază ca autor principal al Atlasului Lingvistic pe Sextil Pușcariu și numai ca imediați colaboratori pe profesorii Sever Pop și Emil Pe-

trovici. În orice caz,în toată această chestiune,în care pe noi ne importă numai restabilirea adevărului,"Vatra" n'a înțeles să conteste (n'avea nici competența) lucrărilor profesorului dela Louvain,din ce în ce mai activ în ultima vreme,seriozitatea și respectul pe care,fără îndoială îl merită. Ba tocmai de aceea ne-a surprins colaborarea d-sale la o revistă,al cărei nivel mediu e dat de secrețiunile câteunui Marius Chicos Rostogan,bucuros că a găsit o foaie lucioasă unde să-și publice inepțiile (à propos:toată redacția "Îndreptarului" e convinsă că Lucian Blaga nu e ortodox și cu atât mai puțin creștin,cum citim în ultimul număr?). E drept că d-l prof.Sever Pop creștinește face tot ce-i stă în putință pentru a se adecva stilului d... revista din München,și atunci comite o frază ca următoarea,pentru care noi,la un liceu din București,dădeam "insuficient" bieților școlari:"termeni care n'au nimic comun cu o discuție academică,ci sânt caracteristice (cine:tearmenele?) mai ales unei anume părți a poporului nostru,activă mai ales în unele mahalale ale marilor centre urbane" sau pune față'n față cu articolul său de puerilități lingvistice aluzive (rușine,din câte am înțeles,ar trebui să-i fie nu păcătosului,ci cui denunță păcatul,în speță păcatul de apropiere nelegitimă) o notă perfidă asupra activității în RPR a prof. Emil Petrovici,ca și când d-l Sever Pop,dacă n'ar fi avut norocul să fie în străinătate,ar fi refuzat eroic,în țară,colaborarea cu regimul,și cu sapa în spinare și setea de jertfire în suflet s'ar fi îndreptat spre canalul Dunăre-Marea Neagră,unde zilnic cad victime exploatării faraonice a muncii omului zeci de condamnați la muncă silnică;sau însfârșit ne siropează invitații la sacrificiu,la unire și la dragoste de aproapele, obligându-ne să amintim cititorilor "Vetrei" un epizod,pe care bucuros l-am fi dat uitării,din viața Românilor dela Roma, de acum opt ani.

§§ Între clădirile greu lovite de teribilul bombardament al Capitalei italiene dela 19 iulie 1943, fu și căminul studențesc unde locuiau,în frățească prietenie cu studenții italieni,numeroși studenți străini,în mare parte bursieri ai Guvernului dela Roma. Printre ei,câțiva Români,care-și vedeau de treabă,studiau,dăduseră dovezi de seriozitate și muncă tenace. Bi tine,n'a fost Legație sau Ambasadă dela Roma,care să nu trimită una ori două mașini să vadă ce s'a întâmplat cu studenții de sub propria jurisdicție și să-i ajute,să le procure locuință;Legația Română,în fața căreia se țăunau zilnic cam vreo 15 mașini (mai multe,credem,ca la Ambasada Germană: și ușierii aveau automobile proprii la Legația din via Farnese) nu trimise nici măcar o roabă ca să ajute pe studenții români să-și care bruma de boarfe și de cărți,câte le mai rămăseseră.Consilier cultural la Legația din Roma era,pe vremea aceea,d-l Sever Pop,și era vorba de studenți.Dar d-l Pop, c... astăzi ne îndeamnă stăruitor la dragostea de aproapele,mai era și subdirector la Școala Română din Roma,unde natural băeții noștri,năuciți de un lung bombardament,fără haine decente,fără un ban,plini de moloz,gândiră că vor putea găsi o provizorie ospitalitate,cu atât mai mult că vastele încăperi ale clădirii din Valle Giulia erau aproape goale.La telefon,d-l Sever Pop - Directorul Școalei era plecat,se pare în țară -mai că se irită în fața rugăminții studenților și în orice caz opuse un refuz net,iar când doi dintre aceștia se prezentară în fața Școalei să insiste,să explice cum stau lucrurile,să arate în ce hal rămăseseră,nu putură nici măcar să intre pe ușă,ci doar prin zăbrelele gardului de fier tras în grabă aflară dela portar că d-l Subdirector nu primește pe nimeni.Studenții români se aciuiară atunci cum putură,prin grădini publice;unul singur,un ardelean,ca să dea o lecție autorităților noastre,se adresă Școalei Maghiare din Roma și găsi, pare-se ospitalitate pentru câtva timp.Mult mai târziu s'a spus,ca justificare,că la primirea studenților se opunea litera statutului (gândiți-vă dac'ar mai fi fost Director schismaticul sau păgânul Vasile Pârvan..),sau c'ar fi fost legionari.. (și nici măcar aceasta nu era adevărat).Iată un epizod,în care,fără ca noi să avem nicio vină,suntem dispuși să roșim și să ne rușinăm - ca să ne întoarcem la etimologiile aluzive ale d-lui Pop - pentru alții.

§§ Nu-i de altfel prima dată când,sub vorbele mieroase ale "Îndreptarului" noi am ghicit labe păroase.De aceea,naturala și mărturisita antipatie pentru revista dela München,care o fi de gând crestinesc - noi n'avem dreptul să judecăm bunele intenții - dar de faptă creștinească hotărît nu e: e de-ajuns să vezi contrastul dintre frumoasele îndemnuri la umilință ale părintelui Bârlea și prezumția cu toptanul a d-lui Racoveanu; dintre invitațiile la unire și desbinarea ce se creiază alimentând discuții pe motiv sau cu pretext de diferență confesională,ca să-ți dai seama că vorba după care și iadul e pardosit cu bune intenții nu e chiar 'de clacă'!

CALENDAR NAȚIONAL

1 Aug.(1835): Naşterea lui badea Gheorghe Pop de Băseşti.

1 Aug.(1867): Deschiderea Academiei Române. Timotei Cipariu proclamă datoria ei "de a îngriji ca limba română să scape de tot jugul despotismului sub care de secoli a gemut".

1 Aug.(1927): Apare la Iaşi "Pământul Strămoşesc". Pe copertă: icoana arhanghelului Mihail.

2 Aug.(1808): Naşterea lui Simion Bărnuţiu.

3-7 Aug.(1595): Sinodul dela Iaşi pentru înfrânarea propagandei catolice în Principate şi ţinuturile ruseşti. Iau parte: Nichifor Dascălul(delegatul patriarhiei),Ghedeon Balaban(episcop de Liov),episcopul de Przemysl, Mardarie al Moldovei,Mihail al Munteniei,Agafton al Romanului,Amfilohie al Rădăuţilor,Luca de Buzău şi Partenie de Râmnic.

3 Aug.(1601): Mihai învinge pe unguri la Gorăslău,pe Someş,între Satu-Mare şi Cluj. Îndată se tipări la Nürnberg şi Praga descrierea luptei; pe dosul copertei e chipul voevodului în xilografie.

4 Aug.(1844): Moartea episcopului de Chişinău, Demetrie Sulima.

4 Aug.(1919): Trupele române,cu generalul Rusescu,intră în Budapesta.

5 Aug.(1737): Austriacii se retrag din Bucureşti,- Târgoviştea şi Câmpulungul sunt prădate şi arse.

5 Aug.(1746): Divanul muntean,convocat de Const.Mavrocordat,trebui să acorde libertatea şerbilor ce-o puteau plăti cu 10 piaştri; boerii, nemulţumiţi, provocară mutarea Domnului în Moldova.

6 Aug.(1917): Luptele de la Mărăşti.

7 Aug.(1595): Stroe Buzescu şi Radu Calomfirescu iau parte,ca delegaţi ai lui Mihai, la nunta lui Sigismund Báthory cu arhiducesa Maria Cristina.

11 Aug.(1387): Petru Muşat,"Palatinus Moldaviae",depune la Liov omagiu de vasalitate lui Vladislav Iagello şi reginei Hedviga,în faţa mitropolitului ortodox Ciprian al Chievului.

11 Aug.(1456): Iancu Corvin moare de ciumă la Zemun. Învinsese de curând la Belgrad, pe Mahomed II.

11 Aug.(1601): Mihai întâlneşte la Cluj delegaţia de boeri cari îl chemau în Muntenia: Simion Movilă fusese înfrânt şi alungat de către Buzeşti.

11 Aug.(1508): Moare la Atos fostul patriarh Nifon. Chemat pentru reorganizarea tisericii muntene,stătuse la curtea lui Radu cel Mare,1501-1504.

13/23 Aug.(1595): Lupta dela Călugăreni. Mihai avea 8000 munteni, 2000 ardeleni şi 200 cazaci. Turcii erau între 40-300 de mii(după cronicari). Au căzut 4 paşi,7 sangeaci şi 3000 soldaţi turci; Mihai a luat 5 tunuri şi un steag verde al Profetului. Sinan Paşa abia a scăpat cu viaţă.

13 Aug.(1917): Moartea preotului-poet Alexe Mateevici. Era confesor al trupelor ruse pe frontul Moldovei.

14 Aug.(1886): Moartea mitropolitului primat Calinic Miclescu.

15 Aug.(1517): Sfinţirea mănăstirii din Curtea de Argeş. Iau parte: patriarhul Teolept din Constantinopol,mitropoliţii din Seres,Sarde,Midia şi Melenic, Macarie al Munteniei,20 egumeni dela Sfântul Munte,toţi egumenii din ţară şi foarte mulţi preoţi. "Şi aşa vom putea spune cu adevărat că nu este aşa mare şi sobornică ca Sionul,carele îl făcuse Solomon,nici ca Sfânta Sofia,care o făcu Justinian împăratul,iar cu frumuseţea este mai predeasupra decât acelea". (Din cuvântarea lui Gavril Protul de la Atos)

15/25 Aug.(1644): Vasile Lupu termină zidirea din piatră a bisericii Sf. Paraschiva din Liov.

15/26 Aug.(1714): Constantin Brâncoveanu cu cei 4 feciori ai săi şi bătrânul clucer Ienache Văcărescu sunt decapitaţi la Constantinopol în faţa sultanului şi a corpului diplomatic.

15 Aug.(1819): Apare biblia română din Petersburg. Avusese ca model pe cea din Blaj din 1795.

15 Aug.(1836): Deschiderea seminarului din Buzău.

15 Aug.(1916): România intră în războiul de întregire.

16 Aug.(1594): În cadrul cruciadei ideate de Clement VIII, Aron Vodă al Moldovei face alianță cu Imperialii.

16 Aug.(1686): Sobieschi ajunge cu oastea la Iași.

17/27 Aug.(1595): După Călugăreni, Mihai intră în Târgoviște, unde se o[illegible] câteva zile înainte de a se stabili la Stoenești-Muscel. În aceeași zi [illegible] fașa intra în București.

19 Aug.(1601): Uciderea lui Mihai, în câmpia Turzii, de către valonii lui Jacques Beauri, trimiși de Basta. Avea 43 de ani. "Și căzu trupul lui cel frumos ca un copaciu, pentrucă nu știuse, nici se prilejise sabia lui cea iute în mâna lui cea vitează.. Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat. Că așa au lucrat pisma încă din începutul lumii.. pisma au pierdut pe mulți bărbați fără de vină ca și acesta. Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cât făcuse pre Turci de tremura de frica lui, iar Diavolul cel ce nu va binele neamului creștinesc, nu l-au lăsat, ci cată că cu meșteșugurile lui au intrat prin inima celor răi, hicleani, până-l deteră și morții. Și rămaseră creștinii și mai vârtos Țara Românească săraci de dânsul.."(Cronica Țării Rom.) După 3 zile, câțiva sârbi îl îngropară pe furiș, iar capul fu dus la Târgoviște de comisul Radu Florescu și pus în raclă la mânăstirea Dealul, cu inscripția: "Aici zace cinstitul și răposatul capul creștinului Mihail, marele Voevod, ce-au fost domn Țărei Românești și Ardealului și Moldovei; cinstitul trup zace în câmpii Turzei și când l-au ucis Neamți, ani au fost 7109, în luna Avg. 8 zile. Această piatră o-u pus jupan Radul Buzescul i jupâneasa Proda".

19 Aug.(1713): Moartea lui Atanasie, primul episcop unit al Ardealului.

19 Aug.(1828): Nașterea dr. Ion Rațiu, la Turda.

19 Aug.(1858): Convenția dela Paris aprobă "Principatele Unite Moldova și Valachia", dar cu 2 domni pământeni, 2 adunări, 2 guverne, 2 capitale, uniune vamală și curte de casație la Focșani.

20 Aug.(1470): Tătarii sunt nimiciți de Ștefan Vodă la Lipnic, pe Nistru.

20 Aug.(1641): Patriarhia din Constantinopol recunoaște lui Vasile Lupu o adevărată dictatură pentru îndreptarea gravei sale situații financiare.

[illegible] Aug.(1672): Începe domnia lui Ștefan Petriceicu în Moldova.

21 Aug.(1690): Constantin Brâncoveanu învinge pe austriaci la Zărnești.

21 Aug.(1720): Daniil de Aninoasa(Muscel), mitropolit al Munteniei.

21 Aug.(1813): Înființarea mitropoliei din Chisinău, cuprinzând Basarabia, gubernia Cherson și mare parte din cea de Ecaterinoslav.

21 Aug.(1818): Ion Vodă Caragea promulgă codul ce-i poartă numele.

22 Aug.(1531): Petru Rareș pierde lupta dela Obertyn cu polonii.

22 Aug.(1739): Rușii cuceresc Hotinul.

22-25 Aug.(1923): Congresul studențesc, interzis la Cluj, se ține la Iași. Închise Mitropolia și Universitatea, el se mută la mânăstirea Cetățuia și în pădurea Galata. Hotărâri: continuarea grevei studențești începute la 10 Decembrie și "lupta împotriva partidelor politice, socotite ca înstrăinate de neam".

26 Aug.(1595): Turcii ocupă Târgoviștea și lasă în garnizoană pe Ali Pașa cu 3500 soldați și 40 tunuri.

29 Aug.(1472): Un cutremur dărâmă biserica "Înălțării" zidită de Petru Mușat la Neamțu.

29 Aug.(1526): La Mohaci, Soliman Magnificul sfărâmă oastea și chiar statul ungar. Turcii anexară Banatul și făcură din prinții Ardealului vasali.

29 Aug./10 Sept.(1872): Moartea lui Avram Iancu, la Baia de Criș. Îl îngropară la Țebea, sub gorunul lui Horia: protopopii Mihălțanu din Zarand și Balint din Roșia Montană, 37 de preoți și mult popor din Ardeal și de pe Crișuri. "Iancul acesta - zicese Paul Vasvari - e un om fără seamăn, cu sânge rece, destoinic, dar când vorbește despre suferințele neamului său, e fanatic; îi scânteiază ochii și poți vedea într'însul făclia aprinsă a revoluțiunii".

[illegible] Aug.(1877): Luarea Griviței.

Petre Vălimăreanu

ŞTIRI

+ CUGET ROMÂNESC, Anul I, Nr. 3, ne aduce groaznica confirmare a morţii lui Corneliu Georgescu, asasinat la începutul lui Mai 1945 în apropiere de Salzburg. Cu el dispare încă unul dintre fondatorii Mişcării Legionare şi din principalii luptători naţionalişti ai generaţiei dela '22. "Vatra" se înclină cu evlavie şi durere în faţa sfântului său mormânt.

+ Încă un român ce nu-şi va mai vedea ţara: Aurel Negurescu, înmormântat la 23 Iunie la München, Waldfriedhof. Dumnezeu săl ierte!

. Ştim din informaţii sigure numele câtorva români închişi la Aiud: Ştefan Bărbat, Radu Gyr, Nichifor Robu, Nicolae Pătraşcu, Dumitru Groza, Victor Vojen, Eugen Teodorescu, Grigore Cărăuşu. Tache Funda e la Ocnele Mari. Tibi Teodorescu, la Canal.

. D-l prof. Gh. M. Leon a fost condamnat pentru "fascism" la 12 ani m. sil.

. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, a fost înlocuit cu Vasile Pogăceanu.

. Tinerii născuţi în 1932 au primit ordine de chemare.

. Poliţia militară sovietică din regiunea Ploeşti a arestat câţiva importanţi membri ai partidului comunist local - poate în legătură cu sabotările dela Sovrom Petrolul din Valea Teleajenului.

. S'au înfiinţat noi lagăre de muncă forţată la Taşaul şi Năvodari, unde au fost duse mai bine de 20.000 persoane din regiunea Caraş.

. La Bucureşti au fost arestate 25 călugăriţe catolice care rămăseseră încă infirmiere prin unele spitale.

. Gările de lângă frontiera sârbă sunt controlate de ofiţeri ruşi. Mulţi locuitori din regiune, români şi sârbi, au fost deportaţi în Bărăgan.

. Miron Constantinescu, preşedintele comisiei de planificare, a scris în "Scânteia" că poporul român va lupta cu toate forţele sale să elibereze Iugoslavia, al cărei regim "n'a fost ales de popor şi se menţine cu forţa".

. Întreg personalul fabricii de explosivi "Mărgineni" a fost arestat pentru sabotaj.

. Bulgarii au deportat în Cadrilater multe familii din regiunea Vidin.

. Patriarhul Atenagora din C-pol a convocat un sinod panortodox. (CIP)

. În Bulgaria sunt 63 lagăre cu 42.000 deţinuţi, plus 30.000 în carcerile pentru "politici".

. Ziarul turc "Vatan" spune că Tito a cedat Rusiei 175 tone de oţel special, de el primit ca ajutor dela americani.

. Guvernul iugoslav a anunţat Vaticanul, la 2 Iunie, că e dispus să libereze pe monseniorul Stepinac, arhiepiscopul de Zagreb, dacă părăseşte imediat ţara. Sfântul Scaun a răspuns, la 2 Iulie, că respinge oferta: înaltul prelat, consultat, afirmase că preferă să rămână în mijlocul turmei sale.

. Cardinalul primat al Spaniei a declarat că "războiul, făcut în numele libertăţii, n'a servit decât la impunerea dictaturii comuniste".

. Cardinalul Spellman, către studenţii din Fordham: "Comunismul va distruge patria americană cu marele său tezaur de libertăţi umane, dacă americanii nu se vor trezi înainte de a fi prea târziu".

. Într'o telegramă trimisă Preşedintelui Sindicatului Ziariştilor Americani, CENTRUL ZIARIŞTILOR ROMÂNI DEMOCRAŢI ÎN REFUGIU, cu sediul la Paris "salută cu deosebită admiraţie actele de curaj şi eroism ale ziariştilor care-şi fac datoria profesională pe frontul din Coreea".

. Din unele informaţii rezultă că în munţii Argeşului au avut loc serioase ciocniri între miliţie şi răsculaţi.

. La Betania, lângă Ierusalim, s'a descoperit un sanctuar creştin din primele veacuri, oricum înainte de cucerirea arabă.

. Pe lângă Universitatea din Berlin se va deschide în curând, o Facultate de Teologie cu o catedră protestantă şi una catolică. (CIP)

. Groenlanda are 22.000 locuitori, aproape toţi protestanţi.

. Angelica şi Cola Chirani, fericiţi fac cunoscut naşterea primei lor fiice, Elena. Călduroase urări din partea "Vetrei"!

. Într'un comunicat sârb semioficios se spune că va fi desfiinţată munca forţată în lagărele de concentrare. Aşa dar, lagăre tot vor fi, dar deţinuţii din ele vor primi de lucru numai dacă vor insista prea mult..

NICOLAE IORGA

III

„Taina cea mare a ființei omenești e că în marginile ei poate cuprinde nemărginitul".

Dacă Nicolae Iorga - din cauza constituției sale intime,bazată pe un exces de considerație față de propria persoană - nu putea să aibă pentru Mișcarea Legionară nici simpatie nici înțelegere,atitudinea lui față de partidele politice românești și față de reprezentanții acestora nu e mai puțin paradoxală. Iorga acuză,desconsideră pe oamenii politici români,se simte superior lor și,totuș,va îmbrăca împreună cu ei aceeaș ridicolă uniformă,va accepta să le fie îndrumător și apărător. La 5 Aprilie 1937,invitat de mareșalul Averescu să participe,la un loc cu toți foștii miniștri,la o adunare în legătură cu starea de asediu,răspunde tăios: „necunoscând programul,dar cunoscând prea bine lipsa de disciplină intelectuală în lumea noastră politică,...decât să fiu silit a părăsi o adunare cred că e mai bine să evit anume surprinderi". (Memorii,VII,p.411) Si nu ia parte. Pentrucă nu avea încredere în disciplina capilor politici. Așa dar în capacitatea lor,deoarece disciplina e primul element al capacității.

In ceeace îl privește însă pe Carol II,Iorga e uimit de calitățile acestuia. Intr'o convorbire îl felicită „pentru înțelepciunea în adevăr regală pe care a căpătat-o în ultimii ani. Să fi fost așa de „rege" acum șase ani - continuă - ce guvernare a mea ar fi ieșit!"(Mem.op.cit.p.436). Curios lucru totuș: două personalități complementare stau față'n față,își descoperă reciproc talentele și înțelepciunea,dar cu toate acestea,vor recurge amândoi, pentru formarea guvernelor,la aceleași elemente de duzină furnizate de partide pe care le știau mediocre.

La mai puțin de un an după respingerea invitației lui Averescu,Iorga,uitând complect cele scrise atunci,primește în cabinetul său,unul după altul, pe toți oamenii politici învinși în alegerile din Decembrie 1937,sfătuindu-se cu ei. Tătărăscu i-se plânge că „a fost înșelat de prefecți și de șefii de județe,cari făgăduiau cifre fantastice". Victor Antonescu „spunea că n'a fost niciodată primit mai bine. Steaguri,femei cu copii în brațe,strigăte!.. ....A fost o conspirație". „Seara, ...,foarte îngrijorat". „...Crăciun trist,plin de griji". (Mem.VII,440) Parcă e un convoi funerar,în mijlocul unui bâlci,însoțit de strigăte isterice: „A fost o conspirație!" Si nu fusese decât o dovadă a lipsei de realism a așa zișilor oameni politici.

Cândva,considerând partidele,Iorga le definise „organisme cinice în paguba țării". Acum,când realitatea le aruncă la fund,se miră și e cuprins de spaimă. Spiritul încântării de sine îl împinge să stea de vorbă cu acești politicieni,să asculte plângerile lor. Cu toate că fusese el susținătorul omului unic care să depășiască,în curajul și'n etica lui,cele mai înaintate sentinele. Incă odată,așa dar,Iorga rămâne amorf,atunci când ar fi putut,cu un gest istoric,să calmeze exasperările și să devină iar părintele bun al tineretului și-al țării. In locul acestui gest,Nicolae Iorga acceptă la 29 Decembrie 1937,prin Urdăreanu,o decorație trimeasă de Carol II. Pentrucă era peste măsură de sensibil la aprecieri și la delicatețe.

De acum încolo,deși va continua să se considere elementul principal al scenei publice românești,Iorga nu-și va mai aparține. Omul care va domina,și care-l va domina,va fi Armand Călinescu. Redăm din acelaș volum de Memorii: 30.12.1937 (observați: a doua zi după decorare-n.a.): „Armand Călinescu a cerut să mă vadă. Imi povestește toate suferințele lui cu Maniu. (Incepe teatrul!-n.a.) Mihalache a răspuns cu injurii la hotărârea lui de a intra în Ministeriu. ...Ii spun și lui,ca și celorlalți,că Goga trebue neapărat stăpânit. ...Călinescu pare a-și da seama de greutățile ce va întâmpina"(p.443). Un om de omenie l-ar fi aruncat pe scări,cu un picior în spate,n'ar fi stat să asculte toate ticăloșiile,și să-l compătimească. Iar ca istoric Iorga ar fi trebuit să aibă de partea lui adevărul și morala vieții (pentrucă istoria e morala vieții națiunilor),pe baza cărora să se creieze continuitatea în gândire și'n aspirații,necesară fecundării potențialului spiritual-universal al fiecărui popor în parte. Desigur istoricul nu trebue să se transforme în moralist. Dar pentruca opera lui să fie obiectivă,ea trebue să se inspire totuș la acele valori superioare care dau consistență și măreție omenirii. Trădarea și dezertarea pe care Iorga le aprobă și le încurajează la

Armand Călinescu, nu pot reprezenta nicicum adevărul unei epoci; cel mult pot înfăţişa degenerarea şi corupţia mediului în care trădatorul s'a refugiat. Cartea lui Nicolae Iorga e o carte intimă, o carte de memorii, în care în fiecare seară autorul desfăşoară, în liniştea singurătăţii camerei sale, caleidoscopul zilei. Dacă e o carte de însemnări, e totuş o carte de reculegere, în care ar trebui să fie prezent spiritul critic obiectiv, iar nu goana după noutăţi în întrecere cu maşina rotativă.

Dar să revenim. 31 Decembrie 1937: „Chem pe Armand Călinescu pentru a-i vorbi de această intolerabilă călcare a drepturilor constituţionale. O recuno[illegible] şi el. (Octavian Goga, numit preşedinte al consiliului de miniştri, de c[illegible] suprimarea gazetelor din Sărindar - n.a.) ...Mai curând mă expatriez. ...Îl rog să fie foarte atent, Goga are un temperament care-l face să ia vânt". (Mem. VII, p. 444). Si Eminescu vroise odată să plece din România, dar d[in] motive deosebite de ale lui Nicolae Iorga: din motive opuse celor invocate de Iorga în faţa lui Călinescu. 18.I.1938: „Armand Călinescu la mine. ...Îi recomandă suprimarea semnelor ispititoare (semnele partidelor - n.a.), şi el îmi arată proiectul de decret în care ele sunt înlocuite cu puncte. Mă roagă să scriu eu întâi în acest sens ca să aibă un sprijin în opinia publică. O şi fac". (Mem. VII, p. 452). De pe culmile pe care se găsea odată, când în urma lui se auzea tropotul răscolitor al istoriei, Nicolae Iorga a ajuns acum secretarul lui A. Călinescu, omul lui de prăvălie. Ce să mai zicem de faptul că schimbarea semnelor partidelor în plină campanie electorală, cu confuzia care se crea la alegători, nureprezintă pentru istoricul înhămat la căruţa lui Călinescu nici o încălcare a drepturilor constituţionale? Căci iată: „10.2. 1938: „Vorbesc cu Urdărianu. ...Discutăm o schimbare a legii electorale. S'a putea crea categorii profesionale, care ar permite votul plural. Dacă totuş s[e] fac alegeri, s'ar putea cere alegătorului să-şi dea explicit numele şi adresa şi să facă de două ori, la primirea şi restituirea buletinului de vot, jurământ Regelui şi legilor ţării"(1). (Mem. VII, p. 455). Adaptarea lui Nicolae Iorga la noul „regim" e perfectă. Cine a spus că politicianismul e o plagă? Cine a insinuat povestea cu „fripturiştii dela grătarul regal"? Iorga? E o minciună. Iorga e omul zilei, omul cel mai dezinteresat, democratul perfect, iubitorul de adevăr, nedesminţit: „Ar fi bine alegeri în zece zile, ca să nu se poată reface ţărăniştii şi gardiştii, obosiţi şi curăţaţi de bani" (Mem. VII, p. 442). Si nu e totul: „Armand Călinescu aduce ştiri despre Garda de fier, care ar fi pătruns în toate categoriile. Aceasta nu înseamnă, îi spun, că nu trebue să lucrăm. El prezintă o istorie a agitaţiilor ei (faceţi jocul, domnilor. Nu mă interesează ce fac ei, ci ce faci d-ta" (Mem. VII, p. 459). Va fi deci lucr[ul] [illegible] mai natural ca să răspundă afirmativ la cererea lui Carol de a face [illegible] din „comitetul de patronagiu" pentru noul minister. Si e Iorga cel c[illegible] sfătueşte pe acelaş Carol: „Odată pornit pe această cale, nu trebue s[illegible] se oprească" (Mem. VII, p. 455).

La redactarea noii constituţii, se opune lui Mioescu care prezentase un proiect prea amănunţit. „I-am spus că acum nu se mai fac reglementări atât de minuţioase, că ajung câteva principii generale. ...Articolele pentru restrângerea dreptului electoral nu provoacă discuţie" (Mem. VII, p. 460-461). (Ce ziceţi, d-le prof. dr. Rugină?)

Restul, ce interesează? Ce interesează că Maniu a vorbit „impresionant" l[a] clubul său, prezentând pe noii colaboratori ai lui A. Călinescu şi ai lui Carol ca pe nişte „vechi cadre de muzeu aruncate pe parchetul palatului"? (Mem. VII, p. 461). Ce valoare poate avea faptul că Gh. Brătianu „îndeamnă la neparticiparea pentru plebiscit"? (Mem. VII, 464). Important e că Iamandi se declară gata să-l urmeze sfaturile; că A. Călinescu îi asigură rezultatul plebiscitului. „Au fost şi manifestaţii de entuziasm - scrie - cu îmbrăţişeri" (Mem. VII, 464). Desigur că au fost. Ochiul triangular al lui Călinescu şi binecuvântarea patriarhului alb, Miron, nu puteau să aprindă pe cerul istoriei lui Iorga decât o nouă auroră: „Liniştit, solemn plebiscit, care dă 4.000.000 de voturi noii Constituţii" (Mem. VII, p. 465).

Da. Consumatum est.

In urma procesiunii solemne care garanta prin „plebiscit" autenticitatea noului regim, se înalţă uriaşe umbra lui Nicolae Iorga, îmbrăcată în negru, cu barba fâlfâind în vânt, cu dreapta ridicată ca să ţintească istoria şi s'o (1?. [illegible]sta se chiamă democraţie, argument, raţiune, - d-le prof. dr. Rugină, dela Orizonturi.

oprească la o secţie de votare: să-şi dea adeziunea. Liniştit, solemn plebiscit. Lipseau numai ştampilele şi iscăliturile dregătorilor, care să dea putere noului „regim": „Peste puţin, după ce se dovedise că aparatul de Stat funcţionează, un comunicat anunţa împuşcarea, în anume condiţii, a asasinilor lui Duca şi ai lui Stelescu, şi chiar a şefului mişcării"(Ist. Rom., X, 494).
Acum totul era în ordine. Sigilat documentul plebiscitului, începea noua eră. Fusese Iorga cel care-l sfătuise pe Carol al II-lea: „Odată pornit pe această cale, nu trebue să se oprească".

Şi totuş. Un verdict de condamnare împotriva lui Iorga, nu se poate da. Ne împiedică activitatea lui de scriitor, strânsă'n sute şi sute de volume, indispensabile apărării noastre în faţa străinilor. Dar un sentiment năucitor ne cuprinde sufletul şi ne înfrânge orice elan. Vocea lui a răsunat, în favoarea naţiunii noastre, depe toate catedrele academiilor europene. Intors în ţară însă, figura i-se ascundea paradoxal sub viziera chipiului ipocriziei Frontului carlist. Povestea zeului care-şi devora copiii ne apare înaintea ochilor, ucigătoare. „Astăzi avem nevoe în primul rând de dreptate - spusese odată, apostrofând întregul parlament. Poate mai mult decât de dreptate materială, avem nevoe de dreptate morală", conclusese. Ce trist e pentru noi să constatăm că acest semn de împlinire a dreptăţii morale i-a venit lui Nicolae Iorga dela Armand Călinescu şi dela Elena Lupescu.
Iorga a murit în chip înfiorător. In conştiinţa lui, după atâtea tragedii ale ţării, se poate să se fi aprins, înainte de moarte, o licărire din lumina adevărată, dincolo de orice pasiune. Deaceea e trist că a murit aşa cum a murit. Poziţia noastră faţă de sfârşitul lui a fost expusă în numărul trecut al acestei reviste. Dar dacă uciderea lui Iorga constitue o pată pentru generaţia noastră şi-o umbră pentru idealul Mişcării Legionare, e necesar să spunem aici, răspicat, că socotim vinovat pe Nicolae Iorga de exasperarea sufletului nostru, şi de asasinarea în masă a tinerimii române. Pentrucă nici când mintea noastră nu va putea să considere ca un act logic şi cinstit adeziunea lui la politica lui Carol al II-lea, politică bazată pe desmăţ şi pe afacerism, imorală în toate aspectele ei.
(fine)

Nicolae Iliescu

PĂSTORIŢA

Umbre mari răsar pe cale
Ziua moare după culmi;
De pe coastă,- pe sub ulmi
Se coboară mieii'n vale:
Obosit şi blând popor!
Şi cântând, păşeşte-agale
O copilă'n urma lor.

"Noapte bună, soare sfânt,
Până mâne! Noapte bună!
Mâne iar vom fi'mpreună,
Tu să râzi şi eu să cânt.
Mâne până'n zori te scoală,
Adă flori de-argint în poală
Şi le-aşterne pe pământ!"

Şi murind întinereşte
Soarele de dragul ei,
Şi-o cunună de scântei
El prin păr i le'mpleteşte:
"Mâne dacă n'oi veni
Păru'n apă ţi-l priveşte
Dor de mine de-ţi va fi!"

Şi-i va fi de soare dor!
Mâne blânda păstoriţă,
Despletind a ei cosiţă,
Toată ziua la izvor,
Va privi cu drag la plete
Pline de-aur ce i-l dete
Soarele ascuns sub nor.

Gheorghe Coşbuc

PROGRESISTE. La Moscova s'a desfăşurat o mare paradă aeriana, condusă de fiul lui Stalin. Valuri de aparate de vânătoare, bombardiere grele, hidroavioane, îndrăsneţe demonstratii de paraşutişti,- nimic n'a lipsit în ziua aceea de pe cerul capitalei bolşevice. Ziarele scriu că observatorii străini au rămas grozav de impresionaţi. Sperăm că ruşii n'au pierdut o aşa de bună ocazie să mai strângă ceva iscălituri în favoarea păcii..

- Tot la Moscova a avut loc, la 3 Iulie, cu participarea a 160 invitaţi, nunta tovarăşei Svetlana, fiica lui Stalin, cu ofiţerul evreu Mihail Kaganovici. Nunuta a ţinut 10 zile şi a costat - scriu ziarele - numai 2 milioane de ruble! Doar cu trena miresei, lungă 20 de metri, s'ar fi cheltuit vreo 220 mii ruble. In ajunul nunţii, mirele a fost proclamat "Erou al Uniunii Sovietice", fără să se precizeze pentru care merite. Ziarele progresiste din lumea liberă n'au înregistrat evenimentul. Inceput de pudoare? Sau teamă să nu afle golanii mahalalelor?!

DE TOATE

§ Vorbind de importanța pe care Corneliu Codreanu o atribuia dragost[ei] creștine, d-l D.C.Amzăr scrie în PATRIA de pe Iunie că acesta "cădea în contradicție cu sine însuși,căci în Garda de Fier nu contau nici păreri[le] individuale,și - după cât o dovedesc numeroasele asasinate - nici glasul sfântului Duh". Afirmația ar avea nevoe de mai multă claritate, căci e [ne]înțeles de ce Codreanu, de câte ori lua vreo hotărîre mai de seamă, s[e] [sfătui]a cu fruntașii Mișcării, și de ce oameni ca Nae Ionescu, Zizi Can[ta]cu[zin]o,etc., știind că "nu contau părerile individuale", își mai pierdea[u] tot[u]ș vremea să le dea.- În ce privește "numeroasele asasinate", se pare că d-l Amzăr a dat mai puțină crezare șefului său de cuib decât calomnia[to]torilor Mișcării, cari uneori puteau avea și scuza ignorării lucrurilor. Se știe că în timpul vieții Căpitanului, față de "numeroasele asasinate" săvârșite sau încercate împotriva membrilor Mișcării, acesteea i se pot puta doar trei omoruri. Unul făptuit de Codreanu însuș, la vârsta studen[ți]ei și în apărare mai mult decât legitimă - de se poate spune. Iar dacă [în] celelalte două ar fi avut un cât de vag amestec, puternicii săi dușmani, cari căutau cu lumânarea pretextul ca să-l piardă,n'ar fi întârziat des[igur] să-l speculeze. Codreanu însă a ieșit achitat cu unanimitate în cazul [...] caz judecat de 5 generali,- iar în procesul Stelescu n'a mai fost nici [măcar] amestecat.- Mai spune d-l Amzăr că șeful naționalist "se considera - și partizanii lui îl considerau deasemenea - sub inspirație supranatural[ă]". Noi n'am auzit pe nimeni afirmând, și nici în cărțile legionare nu găsi[m] așa ceva. Codreanu avea prea mult bun simț ca să creadă sau să facă să se creadă asemenea năzbatii,- iar o mărturie singură, chiar pornind dela un cărturar distins ca d-l Amzăr, nu-i probă valabilă.

§ Un domn din Germania,cu nume pestrit, ne înapoiază "Vatra",scriind [cu] roșu sub numele lui Codreanu: fascist. Vina nu-i toată a lui - deși, ca [pu]blicist,putea fi mai documentat - ci și a fericiților moștenitori,mult [prea] ocupați cu importantele lor măruntișuri pentru a fi mai găsit timp să po[pu]larizeze gândurile lui Codreanu, și mai ales să spulbere minciuna cu "[na]zi-fascismul" legionar.

§ Un oarecarele dela ÎNDREPTAR, profitând de-o clipă de neatenție a s[...] neamului din München, se năpustește de unul singur asupra bietei noastr[e] "Vatre" cu invective ce nu credeam să-i stea în fire. Ce l-a făcut pe d-l Ghiță să-și iasă din.. păpușoi, nu știm. Că doară nu ne legaserăm nici de ju[...]uri de fete bătrâne, de care tot pomenesc niște scrisori din Germa[nia], [...] nici de zelul salariat. Ci exprimam doar o părere: că mai bine se sl[ujește] monarhia cu vorbe cinstite decât cu adulări. Neavând arendașul pe ca[p], noi scriem cum ne pricepem, cum gândim. Fără s'așteptăm aplauzele d-lui G[hiță], dar nici necuviințele - ce cadrează așa de rău cu avansata-i chelie!

§ Vorbind de Homiakov, d-l Ger afirmă că învățătura acestuia "a hrănit și hrănește încă mai toată gândirea teologică a primei jumătăți a sec.XX". Și noi cari ne credeam deja în a 2-a jumătate a acestui secol! Dar explica[ți]ția nu-i de căutat numai în câmpul amneziei, căci ecumenistul "Îndreptaru[lui]" roagă în altă parte pe cititori să nu se supere dacă cineva e "agram[a]tic". "Vremurile au fost blestemate - scrie d-sa - n'au fost vremi de înv[ă]țat carte". Și mai scrie: "din coțcar apostol și din jandar mucenic". Mu[cenic] cenic al gramaticii, bine'nțeles, căci coțcăria, după cum se exprimă, nu pare a-i repugna.. Interesant e că pe aceeași pagină ne "prost crescuți", "coțcari", etc., d-l prof. univ. Sever Pop sfătuește pe românii din exil să readucă discuțiile dintre ei la stilul academic..

§ După un voiaj de maharajah prin Europa, ca să pipăe personal, ca un alt Toma, rănile refugiaților, părintele Truță și-a convins consiliul pa[ro]hial să trimită, pentru alinarea suferințelor, nu mai puțin de una sută de dolari! Dar odată deslănțuite, emoția și generozitatea enoriașilor n'a[u] mai putut fi stăvilite, astfel că părintele s'a văzut constrâns să accepte și sfinția sa..la aceeași dată și de la acelaș consiliu parohial, un mic Cadillac de 2400 dolari. Noi am înregistrat acest lucru pentru posterita[te], ca să nu se creadă că'n vremi de răscruce solidaritatea românească n'a fu[nc]ționat. Ne-am fi așteptat ca SOLIA să desmintă, sau să tacă. Un cititor ne scrie că n'a făcut nici una,nici alta, ci ne-a umplut de ocări, taxându-ne de "terchea-berchea". Așteptăm să primim ziarul. Căci, oricât de tari or fi motivele recunoștinței personale, ne e greu să bănuim sub mizeria stilului pană unui aspirant la vlădicie.

Radu Cr[...]

SEMNALARI

DIN ITALIA:

Prof. Dinu Adameşteanu a continuat cu succes,în cursul ultimelor luni, cercetările arheologice din Sicilia, reuşind între altele să aducă importante precizări cu privire la colonia Gela şi să descopere aşezările greceşti de pe muntele Desusino şi din Piano dei Mandorli. O treabă care ne face multă onoare.
- Tenorul Petre Munteanu a cântat la radio, în zilele de 26 şi 29 iunie, în "Creaţiunea" lui Haydn şi în "Ifigenia in Tauris" a lui Gluck; iar la Basilica di Massenzio, dela Roma, în oratoriul lui Haendel, la 11 iulie. Presa şi critica, deosebit de favorabile.
- Roman Vlad, muzica pentru "Aminta" lui Torquato Tasso, reprezentată la Tivoli, la Villa d'Este, în serile de 7 şi 8 iulie.
- Pamfil Cârnaţiu, "Basilio Aftenie - confessore della fede cattolica in Romania", în "Osservatore Romano" din 6.VII.1951: o mişcătoare evocare a figurii, activităţii şi sacrificiului marelui Episcop dela Bucureşti.
- Marcello Camilucci, "La dimostrazione dell'indimostrabile compito della propaganda culturale marxista", în "Il Popolo" dela Roma, 6-VII-1951: consideraţii judicioase pe marginea revistei "Italia-Romania", editată de Legaţia Română din Roma.
- Adrian Popa, "Espulsi in 48 ore gli Italiani dalla Romania", în "Il Popolo" dela Roma, 14-VII-1951.

AM PRIMIT:

Caete de dor (metafizică şi poezie),2,Paris. Semnează, pe lângă cei doi "redactori" Virgil Ierunca şi Constantin Amăriuţei, Mircea Eliade, Mihai Niculescu, Ion Pârvulescu,Monica Lovinescu şi Constantin Brăiloiu: revista e interesantă mai ales pentru încercarea,în mare parte reuşită,de a da specificului nostru naţional o respiraţie europeană, o justificare modernă; de a interpreta acut folclorul la lumina celor mai îndrăsneţe experienţe ale spiritualităţii contimporane: cale dintre cele mai fecunde şi mai necesare astăzi, din păcate prea puţin bătută de artiştii noştri.
- Caiete de mărturisire ortodoxă, anul II, n.1, 15 iunie 1951, buletin al parohiei române dela Hamilton(Canada). Director, Preot Gh. Preda. Mai semnează: Vasile Gaiu, Octavian Buhociu.
- Creşterea colecţiunilor Bibliotecii Române, I, mai-decembrie 1950, Freiburg, 1951: înregistrează "toate publicaţiunile şi obiectele (cărţi, broşuri,extrase,periodice,fotografii,etc.) cumpărate şi primite în dar sau în schimb de Bibl.Română dela Freiburg dela 1 mai 1950 până la 31 dec.1950".
-Cuget Românesc, Anul I, n.3, Buenos Aires.
- Monitorul Comitetului Naţional Român, anul 1,n.6,iunie 1951,Washington.

VARIA:

La Rio de Janeiro s'a înfiinţat, din iniţiativa d-lor Ştefan Baciu, Faust Brădescu şi I.G.Dimitriu, "Cercul Cultural Andrei Mureşanu". O "înştiinţare" ilustrează scopurile asociaţiei şi cere sprijinul tuturor oamenilor de bine. Urăm asociaţiei din Brazilia, care şi-a ales un nume atât de evocator, tot succesul.
- Ni se comunică publicarea, la Buenos Aires, în editura "Cartea Pribegiei" a următoarelor trei volume: "A murit un sfânt", versuri de Vintilă Horia, "Îţi mai aduci aminte, Doamnă?", schiţe de Nelu Mânzatu, şi "Sfinţitorii de icoane", roman de Toader Ioraş.

Adrian Popa

P E L. Din circulara către legionari a d-lui Ilie Gârneaţă - "leul Moldovei" din vremea luptelor studenţeşti şi de mai târziu - trimisă de ziua Legiunii: "..nicicând Neamul nostru n'a avut mai multă nevoe ca acuma de suflete viteze,de caractere şi de oameni de oncare. În desnădejdea şi întunerecul ce s'au pogorît în suflete,numai voi puteţi înfige speranţa şi revărsa lumina, prin acţiunea voastră desinteresată,corectă şi loială.
Smulgeţi din inimile voastre patimile,lăsaţi intrigile şi meschinăriile în seama acelora care n'au înţeles niciodată curerile Neamului şi care nici azi nu înţeleg nimic din groaznica tragedie pe care o trăeşte Ţara. Ajutaţi pe cei căzuţi,punându-i iar pe linia bună a moralei,a credinţei,a speranţei. Fiţi cimentul care leagă.. Evitaţi polemica.. Apropiaţi-vă de orice Român cinstit,indiferent de ce credinţă politică va fi avut mai înainte, şi luptaţi alături de el cu loialitate.. Să fim apostolii ai unirii şi ai armoniei din emigraţia românească!"

„VATRA"
Casella Postale
ROMA - Sorghi
(ITALIA)

Sig.na OLTEA VASILOSCHI
Sanatorio A G R A
LUGANO
Svizzera

STAMPE

